

Analysis of Effective Factors on the Construction of Eco-Tourism Resorts in Goodarzi District of Boroujerd City

Farzaneh Tolabi¹, Aeizh Azmi^{2,*} and Omidali Moradi³

¹. M.A. , Geography and Rural Planning, Department of Geography, Razi University, Kermanshah, Iran

². Assistant Professor of Geography and Rural Planning in Razi University, Kermanshah, Iran

³. Human Geography, Department of Geography, Razi University, Kermanshah, Iran

* Corresponding author, Email: a.azmi@razi.ac.ir

Receive Date: 22 February 2021

Accept Date: 01 July 2021

ABSTRACT

Introduction: Ecotourism resorts have been established in various villages of the country for several years and are supported by the responsible organizations. On the other hand, the problems of urbanization and nature-friendly nature of man, draws him to nature and quiet areas, and this residence is a suitable place to respond to this natural human nature; Therefore, this factor is a good opportunity to provide the means of rural development with tourism and its services.

Objectives: To analyze the factors influencing the construction of ecotourism residences in Goodarzi village of Boroujerd city.

Methodology: The research method is descriptive-analytical survey that has collected the necessary information with the help of a questionnaire. The statistical population includes 1745 families from the indigenous people of Vanai and Karkikhan villages in Goodarzi district of Lorestan province, whose sample size is considered by the Cochran's formula equal to 322 people. Sampling involves the method of systematic random sampling.

Geographical Context: This research is in two villages with tourist attractions of Vanai and Krikhan in Boroujerd city.

Result and Discussion: Findings show that the construction of ecotourism accommodation economically (with an average of 3.22), social and cultural (with an average of 3.09) and physical (with an average of 3.13) leads to the development of rural tourism in the village. The findings also show that demographic imbalances and social anomalies and environmental problems are among the negative effects of eco-lodges. It was further found that 5 components of job creation (with a weight of 31.293), increase in production and income (with a weight of 15.663), strengthening local identity (with a weight of 11.811), improving the attitude and awareness of the community (with a weight of 9.480) and physical-architecture (weighing 6.855) are among the effective components in the development of eco-lodges

Conclusion: The results of the analysis showed that one of the positive factors of investment in the construction of accommodation, raising the level of safety and security in the study area, the introduction of attractions. Welcoming the residents to create accommodation and employment in the village, considering the basic facilities of rural tourism, encouraging the relevant organizations to build accommodation and expand tourism in the village are effective. Officials are concerned about the tourism characteristics of the village, the declining trend of travel-related expenses in the urban and rural household expenditure basket of the province.

KEYWORDS: Ecotourism residence, rural tourism, Lorestan province, Goodarzi district

تحلیل عوامل موثر بر احداث اقامتگاه‌های بوم‌گردی در دهستان گودرزی شهرستان بروجرد

فرزانه طولابی^۱، آئیژ عزمی^{۲*} و امید علی مرادی^۳

۱. کارشناسی ارشد، جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، گروه جغرافیا، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران
۲. استادیار جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، گروه جغرافیا، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران
۳. مربی جغرافیای انسانی، گروه جغرافیا، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

* نویسنده مسئول، Email: a.azmi@razi.ac.ir

تاریخ دریافت: ۰۴ اسفند ۱۳۹۹

تاریخ پذیرش: ۱۰ تیر ۱۴۰۰

چکیده

مقدمه: اقامتگاه‌های بوم‌گردی چند سالی است در روستاهای مختلف کشور شکل گرفتند و سازمان‌های متولی از آن‌ها حمایت می‌کنند. از سویی نیز مشکلات شهرنشینی و فطرت طبیعت دوست آدمی، او را به دامن طبیعت و مناطق آرام می‌کشاند و این اقامتگاه مکانی مناسب برای پاسخ به این فطرت طبیعی انسانی است؛ بنابراین این عامل فرصت خوبی است تا اسباب توسعه روستایی با گردشگری و خدمات آن فراهم آید.

هدف: تحلیل عوامل موثر بر احداث اقامتگاه‌های بومگردی در دهستان گودرزی شهرستان بروجرد است.

روش‌شناسی: روش تحقیق توصیفی تحلیلی از نوع پیمایشی است که با ابزار پرسشنامه اطلاعات لازم جمع‌آوری شده است. جامعه آماری شامل ۱۷۴۵ خانوار از مردم بومی دو روستای ونایی و کرکیخان در دهستان گودرزی استان لرستان است که حجم نمونه توسط فرمول کوکران برابر با ۳۲۲ نفر در نظر گرفته شده است. نمونه‌گیری شامل روش نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک است.

قلمرو جغرافیایی: این تحقیق در دو روستای دارای جاذبه‌های گردشگری ونایی و کرکیخان در شهرستان بروجرد است.

یافته‌ها: یافته‌های تحقیق نشان می‌دهند که احداث اقامتگاه بوم‌گردی از نظر اقتصادی (با میانگین ۳/۲۲)، اجتماعی و فرهنگی (با میانگین ۳/۰۹) و کالبدی (با میانگین ۳/۱۳) منجر به توسعه گردشگری روستایی در دهستان مزبور می‌شود. همچنین یافته‌ها نشان می‌دهند که عدم تعادل جمعیتی و ناهنجاری‌های اجتماعی و مشکلات زیست محیطی از جمله تاثیرات منفی احداث اقامتگاه‌های بومگردی است. در ادامه نیز مشخص شد که ۵ مولفه اشتغال زایی (با وزن ۳۱/۲۹۳)، افزایش تولید و درآمد (با وزن ۱۵/۶۶۳)، تقویت هویت محلی (با وزن ۱۱/۸۱۱)، بهبود نگرش و آگاهی جامعه (با وزن ۹/۴۸۰) و کالبدی- معماری (با وزن ۶/۸۵۵) از جمله مولفه‌های موثر در توسعه اقامتگاه‌های بومگردی است.

نتیجه‌گیری: نتایج تحلیل نشان داد که از عوامل مثبت سرمایه‌گذاری در خصوص احداث اقامتگاه، بالا بردن سطح ایمنی و امنیت در محدوده مورد مطالعه، معرفی جاذبه‌ها، استقبال اهالی از ایجاد اقامتگاه و اشتغال زایی در روستا، در نظر گرفتن امکانات اولیه گردشگری روستا، تشویق سازمان‌های مربوطه در خصوص احداث اقامتگاه و گسترش گردشگری در دهستان موثر هستند و از عوامل منفی وجود برخی تعصبات بین روستاییان، روند پیچیده و سخت اداری، بی‌توجهی مسئولان نسبت به ویژگی‌های گردشگری روستا، روند نزولی هزینه‌های مرتبط با مسافرت در سبد هزینه‌های خانوار شهری و روستایی استان مطرح هستند.

کلیدواژه‌ها: اقامتگاه بومگردی، گردشگری روستایی، استان لرستان، دهستان گودرزی

مقدمه

گردشگری پدیده‌ای است که در حال بسط و رشد شتابان است (پاپلی یزدی، ۱۳۸۵: ۸). همچنین دستاوردهای ارزشمندی را برای فضاهای جغرافیایی شامل می‌شود. در دنیای صنعتی امروز، به دلیل اشتغال شهروندان به فعالیت‌هایی که به شدت روح و روان را خسته می‌کند، و همچنین نیاز به تمدد اعصاب و کسب آرامش در محیطی بکر و طبیعی، توجه مردم به اقامت در محیط‌های گردشگری معطوف شده است که به گردشگران امکان استفاده از طبیعت زیبا و جلوه‌های بی نظیر محیط طبیعی را می‌دهد (فاضلی و صالحی، ۱۳۹۲: ۱۴۳).

یکی از مهم‌ترین تاسیسات گردشگری اقامتگاه می‌باشد. هتل، متل، هتل آپارتمان، بوتیک هتل، ویلا، خانه روستایی و اقامتگاه بوم گردی نمونه‌های متعددی از این اقامتگاه‌ها هستند. ویژگی‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی جامعه میزبان تعیین‌کننده فاکتورهای موثر بر طراحی، ساخت و نحوه بهره‌برداری از انواع اقامتگاه‌ها است. از طرفی یکی از مهمترین انواع گردشگری، بوم گردی است (Sugiarti et al, 2009: 120). لذا اقامتگاه بوم گردی اقامتگاهی است که ضمن فراهم کردن امکان اسکان و جذابیت برای بوم گردان، از طرح و ساختی کاملاً منطبق با اصول توسعه پایدار بوم میزبان بهره‌مند بوده و فرصت مشارکت جامعه میزبان و میهمان را در راستای توسعه بوم مقصد و بهبود وضعیت جامعه میزبان میسر کند (Bardolet & sheldan, 2008:900-923).

اقامتگاه‌های بومگردی از سال ۱۹۹۴ میلادی به جهان معرفی شدند و در چند سال گذشته در ایران به شدت رشد کرده‌اند. سابقه طرح اقامتگاه‌های بومگردی در ایران به سال‌های ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ بر می‌گردد؛ زمانی که آقای مازیار آل داوود تصمیم گرفت اقامتگاهی را در روستای گرمه (اقامتگاه آتشیوونی) از توابع شهر سهندان خور و بیابانک استان اصفهان رای پذیرایی و ویروردان و طبیعت ایجاد کند (سادین و پورطاهری، ۱۳۹۹: ۲۰۳).

اقامتگاه‌های گردشگری که به عنوان یکی از پایه‌های اصلی صنعت گردشگری نقش بسیار پر رنگی در آن ایفا می‌کنند، اصطلاحی است برای مکان‌هایی که دارای امکانات و تسهیلات خواب و اقامت بوده و در صنعت گردشگری و مهمانداری، مبنایی تجاری دارند؛ مهمان پذیر، متل، هتل‌های ستاره دار، هتل‌های ارزان قیمت و مجتمع‌های ساحلی را می‌توان نمونه‌هایی از اقامتگاه‌های گردشگری دانست. اقامتگاه‌ها از اواخر قرن بیستم به دلایل مختلفی از جمله حمل و نقل و سفرهای تفریحی و تجاری، به شدت رشد پیدا کردند و تقاضا برای آن‌ها افزایش یافت (Jafari, 2000: 2). اقامتگاه‌های بومگردی یکی از کسب و کارهای کوچک گردشگری مبتنی بر ویژگی‌های مکانی، فضایی، فرهنگی و اجتماعی مقصد، نظیر غذا، صنایع دستی، فرهنگ محلی و ... است. در این مکانها، غلبه‌ی عوامل نرم‌افزاری بر عوامل سخت‌افزاری ملموس و قابل مشاهده است (ربانی، ۱۳۹۷: ۳۷). اقامتگاه‌هایی که تحت عنوان اقامتگاه بوم گردی یاد می‌شود؛ نوعی از محل‌های اسکان برای مسافران است که برخلاف هتل‌ها که ویژگی یکسانی دارند، دارای ویژگی خاص محیطی بوده و به نوعی اقامت‌گاهی بومی و محلی است که عمدتاً در خانه‌های قدیمی بازسازی شده و با شیوه‌ای که مطلوب برای مسافران شد؛ اداره می‌شوند. در این اقامتگاه‌ها که تقریباً همگی آن‌ها به صورت خانوادگی ارائه خدمات می‌کنند، سعی بر این است تا مهمانان با شیوه سنتی زندگی در آن محل خاص آشنا شده و از غذای محلی آنجا استفاده و در محیطی طبیعی سفر خود را به انجام برسانند (رضوانی و عزیز، ۱۳۹۷: ۴). سبک‌های اقامتگاه‌ها، خانه‌های تاریخی، نیت انجام مسئولیت اجتماعی، نحوه آشنایی با فرهنگ و آداب و رسوم بومی از مواردی است که باعث می‌شود تا متغیرهای توجه به فرهنگ اجتماع محور، معماری هماهنگ با محیط، خیرخواهی، توجه به کسب و کار روستا، کسب و کار اجتماع محور و امثال آنها در اقامتگاه‌های بوم گردی متبلور شود (کازمیان و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۶۳). بر اساس تعریف رسمی در سال ۲۰۰۲ میلادی بایستی تمامی اقامتگاه‌های بومگردی معیارهای زیر را داشته باشند: معیار مدیریتی و نهادی: مالکیت، مدیریت و اداره این نوع از اقامتگاه‌ها باید به صورت بومی بوده و توسط موسسه‌ها، شرکت‌ها، خانواده و یا گروه از افراد جامعه محلی انجام شود؛ معیار اقتصادی: این کسب و کارها بایستی نیازهای حقیقی شخصی و جمعی جامعه محلی را مرتفع کرده و فقر و بهره‌کشی اقتصادی از جامعه بومی را از بین

برسد؛ معیار زیست محیطی: اقامتگاه بایستی کمترین اثرات زیست محیطی را بر محیط خود در هنگام مکان یابی، ساخت زیرساخت‌ها و بهره برداری آن داشته باشد؛ معیار اجتماعی: این اقامتگاه‌ها باید نابرابری، بی‌عدالتی، ظلم و ستم، تبعیض طبقاتی و هر نوع استثمار را از بین می‌برد؛ معیار فرهنگی: اقامتگاه بایستی در راستای افزایش و توسعه دانش، صلح، پشتیبانی و حمایت انفرادی و گروهی، آزادی نظر، تفریح و سرگرمی برای همه، برابری جنسیت و ادراک جهانی شدن و تفاهم بین فرهنگی گام بردارد (بروج، ۱۳۹۱: ۵۴).

اقامتگاه‌های بوم گردی در خط سیر بهره‌گیری از دانش بومی و با تکیه بر سنن مردم محلی، ضمن احترام به دانش بومی روستاییان که نتیجه‌ی تجارب ارزنده‌ی آنان طی قرون متمادی است، خدمات گردشگری را که تقریباً یکسویه در شهرها ایجاد می‌شود را به دل روستاها می‌برد و به توسعه‌ی آن‌ها کمک می‌کند (عنابستانی، ۱۳۹۷: ۵).

انواع اقامتگاه بوم گردی بر اساس طبقه بندی سایت رسمی کلوپ بین المللی اکوتوریسم که در زمینه های متعدد طبیعت گردی از جمله رتبه بندی و ارزیابی اقامتگاه‌های بوم گردی فعالیت دارد، عبارتند از کلبه یا اقامتگاه سنتی، کاروان سرا یا مسافرخانه، اکوکمپ، روستای بوم گردی، هتل‌های کوچک، مزرعه ارگانیک، ارگانیک و سایت گردشگری کشاورزی (سایت بین المللی اکوتوریسم، ۲۰۱۹)

از سال ۱۳۳۴ میلادی و در اولین سمینار بین المللی انجمن تخصصی اکولوژ که توسط جامعه بین المللی اکوتوریسم برگزار شد، گونه جدیدی از اقامتگاه‌ها با نام "اقامتگاه بومی یا اکولوژ" به صورت رسمی به دنیای گردشگری معرفی شد که ساختار خود اقامتگاه با هویت آن در هم تنیده بود. برجسته‌ترین نمونه‌های اکولوژ در جهان، اقامتگاه‌های بومی در کشورهای اندونزی، تایلند، کامبوج، کنیا، افریقای جنوبی، بولیوی، کاستاریکا، مکزیک، فرانسه، اسپانیا و استرالیاست (هاوکینز، ۲۰۰۴، ۲۱۹ - ۲۴۴). برای نمونه طرح‌های گردشگری روستایی در بوروبودور و حومه اش در اندونزی، نتیجه همکاری بین روستاییان، سازمانهای غیردولتی محلی و راهنمایان گردشگری است که منجر به ارتقاء خدمات گردشگری و در نهایت توسعه روستایی شده است (فاطمه، ۲۰۱۵، ۵۶۷)

اقامتگاه‌های "خوشه سار بومی" به عنوان مشابه‌ترین نمونه اکولوژها در ایران، به سرعت در اکوسیستم‌های مختلف در حال گسترش هستند. آن‌ها با هدف حفظ ارزش‌های میراث فرهنگی و زندگی بومی، محل زندگی، پوشش و خوراک و فعالیت‌های خود را به حالت بومی درآورده و در اختیار گردشگران قرار می‌دهند. آن‌ها در قالب یک شبکه با یکدیگر همکاری دارند، تجاربشان را در میان می‌گذارند و معرف یکدیگرند. تقریباً تمام این افراد در مراحل طراحی، تهیه مصالح و اجرای معماری اقامتگاه‌های مورد نظرشان به صورت عملیاتی وارد شدند و مهارت و دانش کسب کردند. افراد این گروه زندگی مفید نزدیک به طبیعت در بافت‌های قدیمی شهری و روستایی را انتخاب کرده و ارزش‌های میراث فرهنگی، معنوی، طبیعی، صنایع دستی و گردشگری را در حوزه فعالیت خود زنده نگه می‌دارند (مرامنامه اعضای خوشه سار بوم گردی، ۱۳۹۸، ۱۲).

هتل‌های سنتی که اغلب شکل تغییر یافته خانه‌های تاریخی و قدیمی هستند و با معماری آن‌ها بر اساس معماری و طراحی بافت مناطق به صورت بومی اجرا می‌شود، به جاذبه‌هایی تبدیل شده‌اند که گردشگران حتی اگر قصد اقامت در آن‌ها را نداشته باشند، بازدید از آن‌ها برایشان خالی از لطف نیست. این گروه از هتل‌ها الزاماً خانه‌های قدیمی نیستند و در برخی موارد حتی حمام‌های تاریخی به هتل‌های سنتی تبدیل شده‌اند. در بیشتر موارد این گونه اقامتگاه‌ها با اکولوژها اشتباه گرفته می‌شوند؛ ولی مهم‌ترین عامل تمایز میان این دو اقامتگاه، مشارکت فعال و گسترده جامعه محلی در اکولوژها بوده و تمرکز هتل‌های سنتی بیشتر در مبحث فیزیکی و معماری بومی است (اکبری، قرخلو، ۱۳۸۹، ۱۸۹).

دیدگاه حمایتی، به توسعه هر چه بیشتر تأسیسات و امکانات جلب جهانگرد و گردشگر اهمیت می‌دهد و از این رو می‌کوشد مشکلات اقتصادی جامعه را به حداقل برساند. در دیدگاه حمایتی مثبت، دولت نباید در امور اجرایی توسعه جهانگردی دخالت کند، بلکه نقش آن تصویب و اتخاذ سیاستها و قانون‌هایی است که از توسعه گردشگری حمایت می‌کنند. این دیدگاه در دهه ۶۰ میلادی، در غرب، طرفداران بسیاری داشت (الوانی، پیروزبخت، ۱۳۸۵، ۱۸).

هدف اصلی رویکرد پایداری از ایجاد و توسعه اقامتگاههای بوم گردی دارای هویت و ساختار بومی، رسیدن به توسعه پایدار روستایی با ساماندهی و ارائه خدمات به گردشگران و طبیعت گردان است. اقامتگاههای بوم گردی فقط جنبه اقامتی ندارند؛ در آنها فعالیتهای مختلفی همچون ارائه غذا و نوشیدنی بومی، ساخت، آموزش و فروش صنایع دستی محلی، اجرای نمایش و موسیقی سنتی، برگزاری رویدادهای بومی و تورها و فعالیتهای بومگردی انجام می‌شود. مکان فیزیکی اقامتگاه به دلیل سبک معماری، مصالح ارگانیک به کاررفته، طراحی داخلی و مبلمان بومی آن نیز به منزله اکوموزه بومی، بخشی از یک جاذبه گردشگری است. مهمترین اصلی که در اقامتگاه بوم گردی رعایت می‌شود، مشارکت جامعه محلی در فعالیت های گردشگری است. در این رویکرد هدف اصلی از ایجاد و توسعه اقامتگاه های بوم گردی دارای هویت و ساختار بومی، رسیدن به توسعه پایدار روستایی با ساماندهی و ارائه خدمات به گردشگران و طبیعت گردان است (Hawkinz, 2004: 244-219).

رویکرد نظارتی: طرفداران این دیدگاه معتقد هستند که توسعه اقامتگاههای بومگردی اگر همراه با نظارت‌های دولتی نباشد، با مبانی توسعه پایدار و حفظ منابع طبیعی، تاریخی، فرهنگی و انسانی کشورها مغایر خواهد بود (الوانی، پیروزبخت، ۱۳۸۵، ۱۸).

رویکرد سازگاری: بر اساس این دیدگاه دولت‌ها می‌کوشیدند تا با انتخاب سیاست‌های مناسب گردشگری برای کشور خود نوعی سازگاری و تطبیق میان مصالح جمعی و توسعه گردشگری ایجاد کنند و به جای محدود ساختن گردشگری، توسعه آن را با مصالح و منافع کشور هماهنگ سازند. در این دیدگاه، توسعه پایدار گردشگری، راهنمای عمل مدیران بود و خطی مشی‌های دولت نیز بر همین مبنا طراحی و اجرا می‌شد (الوانی، پیروزبخت، ۱۳۸۵، ۱۸).

رویکرد دانش مدار: در این دیدگاه، تصمیم‌های سیاسی درباره توسعه گردشگری، بر مبنای تحقیقات و پژوهش‌های علمی اتخاذ و خط مشی‌های منطقی، با توجه به ارزیابی علمی نتایج توسعه گردشگری، طراحی شدند. در دیدگاه دانش مدار، تأسیس دانشکده‌ها و پژوهشکده‌های گردشگری و توسعه تحقیقات گردشگری در زمینه بومگردی مورد تأکید بسیار قرار گرفت (الوانی، پیروزبخت، ۱۳۸۵، ۱۸). اکنون به برخی از نظریات در رابطه با اقامتگاه‌های بوم گردی پرداخته می‌شود:

الف- نظریه سلسله مراتب نیازها: در نظریه نیازهای مازلو، تایلر هدف گردشگر برای انجام فعالیت گردشگری را برطرف شدن نیازهایش از نیرومندترین تا ضعیف ترین می‌داند. نیازهای جسمانی، ایمنی، اجتماعی، احترام و نیاز خودیابی یا تحقق ذات که این طبقه نیازها (در سفر) افراد را قادر می‌سازند تا به استعدادهای خود فعالیت بخشند. بنابراین جامعه میزبان باید بتواند نیازهای گردشگری که سکونت (به ویژه در اقامتگاه‌ها) از مهمترین آن‌ها است، به رضایتمندی دست یابد (سلطانی و همکاران، ۱۳۹۱، ۸).

ب- نظریه انگیزش: مونتیهو و کوپر نظریه انگیزه را درباره گردشگری به کار برده‌اند. مطابق نظر مونتیهو انگیزه موقعیت نیازهاست. انگیزه وضعیتی را بیان می‌کند که افراد بر می‌انگیزد تا به نیازهای خویش پاسخ گویند و به رضایت مندی برسند. کوپر در این مورد بیان می‌کند که شناخت درست تقاضای گردشگری در سطح فردی پیامد جریانی است که به عوامل مختلفی وابسته است. عواملی متشکل از نیازها و امیال که فراهم بودن پول، زمان و تصورات، ادراک‌ها و نگرشها را شکل می‌دهند. کوپر بیان کرد که دو شخص شبیه بهم نیستند، آن‌ها در نگرش‌ها و ادراکات فرد از جهان، وابسته یا مرتبط هستند. ادراکات عقاید ذهنی هستند. ادراکات علت خواسته مردم را بر سفر مشخص یا بیان نمی‌کنند؛ اما خواسته های درونی هستند که تقاضای سفر را به وجود می‌آورند که در نهایت انگیزه‌های سفر نامیده می‌شود. گردشگر باعث ایجاد انگیزه برای تصمیم گیری به سفر با فراهم بودن امنیت لازم افزایش جذب گردشگر می‌شود (سلطانی و همکاران، ۱۳۹۱، ۸).

ج- نظریه مبادله هومنز: در دیدگاه مبادله آنچه اهمیت پیدا می‌کرد مفهوم عدالت توزیعی است. مطابق این نظریه بر اساس آرای جورج هومنز بنا شده است. براساس نظر وی می‌توان این گونه بیان داشت که گردشگر در کنشی که انجام

می‌دهد، سعی می‌کند پاداشی را به دست آورد. به عبارتی به دنبال پرکردن اوقات فراغت خویش است. اگر در این کنش به نوعی ناامنی و یا نارضایتی دست پیدا کند، عکس‌العمل وی عدم بازگشت مجدد به جامعه میزبان و تبلیغات سو در مورد آن است. ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی می‌تواند با ایجاد امنیت و بهبود کیفیت خدمات رسانی نقش مهمی بر توسعه گردشگری داشته باشد (سلطانی و همکاران، ۱۳۹۱، ۸).

د- نظریه طبیعت‌گرایی انسان: تا پیش از انقلاب صنعتی و ماشینی شدن جهان، انسان جزئی از طبیعت بود و رابطه بسیار نزدیکی با آن داشت. البته این نزدیکی در فرهنگ‌های مختلف شدت و ضعف دارد. دستیابی به آرامش واقعی، یکی از خواسته‌های همیشگی بشر بوده است (خازنی و علی محمدی، ۱۳۹۴، ۲۷). فاصله گرفتن از زندگی روستایی و پیرو آن دوری انسان از طبیعت و مواهب آن از ویژگی‌های زندگی امروز است. زندگی شهرنشینی که همواره با فشار، استرس، انواع آلودگی‌ها و بیماری‌های روحی- روانی عجین شده، روزه روز نیاز بازگشت به گذشته و زندگی به سبک سنتی را بیشتر کرده است (فرجی راد و احسانی، ۱۳۹۰، ۶۳).

سادین و پورطاهری (۱۳۹۹) در مقاله‌ای با عنوان «ارزیابی چرخه عمر اقامتگاه‌های بوم‌گردی مورد مطالعه: منطقه ترکمن صحرای استان گلستان» معتقد هستند که از میان چهار مرحله چرخه عمر اقامتگاه‌های بوم‌گردی تفاوت معناداری بین سه مرحله شروع، درگیری و رشد این نوع کسب و کار از دیدگاه جامعه نمونه وجود داشته در حالیکه این تفاوت در مرحله بلوغ قابل مشاهده نیست. کاظمیان و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله‌ای با عنوان «کشف مولفه‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی مدیران اقامتگاه‌های بوم‌گردی ایران» معتقد هستند که مولفه‌هایی شامل فرهنگ اجتماع محور، قانون، کسب و کار اجتماع محور، توجه محیطی، خیرخواهی و پاسخ‌گویی به ذی‌نفعان داخلی به مدیران کمک می‌کنند تا بدانند در اقامتگاه‌های بوم‌گردی باید بر چه ویژگی‌هایی تمرکز کنند تا بهتر بتوانند مسوولیت اجتماعی را پیاده‌سازی کنند.

عزمی (۱۳۹۹) در مقاله‌ای با عنوان «نقش آینده‌پژوهی در توسعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی بر پایه ابر رویداد کرمانشاه ۲۰۲۰» معتقد است که نوعی عدم قطعیت در ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی بین صاحبان سرمایه و مالکان اقامتگاه‌های بوم‌گردی در آینده آن‌ها دیده می‌شود که از جمله علل آن عدم ثبات در بحث سیاست‌گذاری‌های حمایتی بخش گردشگری و تنش‌های ملی و منطقه‌ای است. همچنین سیاست‌های مالی و اعتباری در اعطای وام و صدور مجوزها تا حد زیادی متزلزل و بی‌ثبات است که سبب می‌شود سرمایه‌گذاران رغبت کمتری به سرمایه‌گذاری در بخش تاسیس اقامتگاه بوم‌گردی داشته باشند.

رستم پیشه و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله‌ای با عنوان «ارزیابی و تحلیل تطبیقی ساختار کالبدی اقامتگاه‌های بوم‌گردی (مورد مطالعه: اقامتگاه‌های بوم‌گردی تالارخانه بردبار و دیلمای گشت؛ استان گیلان)» معتقد هستند که کمبود سرمایه و هزینه بالای معماری سنتی و انگیزه و علاقه مردم به توسعه اقامتگاه از عوامل موثر بر ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی هستند.

سجاسی قیداری و همکاران (۱۳۹۸) در مقاله‌ای با عنوان «کسب و کارهای مسئولانه: سنجش سطح مسئولیت‌پذیری زیست محیطی صاحبان اقامتگاه‌های بوم‌گردی مطالعه موردی: خراسان رضوی» معتقد هستند که متغیرهای سن، تحصیلات و سطح درآمد صاحبان اقامتگاه‌های بوم‌گردی بر میزان مسئولیت‌پذیری زیست محیطی آن‌ها اثرگذار بوده است.

حسام (۱۳۹۸) در مقاله‌ای با عنوان «شناسایی موانع تأسیس و توسعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی در نواحی روستایی استان گیلان» معتقد است که کاربری اراضی، بازار یابی، مشکلات اداری، جاذبه‌ها، کمبود آموزش و امکانات از جمله علل و مشکلات پیش روی تأسیس و توسعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی است که باید برای حل آن‌ها و توسعه این اقامتگاه‌ها چاره‌اندیشید.

عناستانی و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله ای با عنوان « بررسی و تحلیل آثار ایجاد اقامتگاههای بوم گردی بر توسعه سکونتگاههای روستایی در روستای رادکان شهرستان چناران » معتقد هستند که اقامتگاه های بومگردی تاثیر قابل توجهی بر اشتغال زایی به ویژه در بین زنان روستایی دارد که این تاثیرگذاری هم به صورت مستقیم و هم از طریق اشتغال غیر مستقیم است.

قنبری و همکاران (۱۳۹۶) برنامه ریزی توسعه پایدار گردشگری با تأکید بر خانه های اکولوژیکی بخش هنزا را در مقاله ای با عنوان « برنامه ریزی توسعه پایدار گردشگری با تأکید بر خانه های اکولوژیکی مطالعه موردی بخش هنز » مطالعه کردند. نتایج آن ها نشان داد هرچند راه اندازی خانه های اکولوژیکی مناسب ترین گزینه جهت اقامت گردشگران محسوب می شوند، باوجود این راه اندازی این خانه به زعم نقاط قوت، دچار ضعف ها و تهدیدهای متعددی هستند.

بوذرجمهوری (۱۳۹۶) در مقاله ای با عنوان « توسعه اقامتگاههای بوم گردی در کشور، استانها و شهرستان فردوس » معتقد است مشکلات اداری و فرایند دریافت وام مهمترین عواملی بودند که متقاضیان تاسیس اقامتگاههای بومگردی به آن معترض بودند.

توکلان و داوری (۱۳۹۶)، در مقاله ای با عنوان « اقامتگاههای بوم گردشگری فرصتی برای توسعه پایدار مطالعه موردی: ظرفیت های بوم گردشگری استان آذربایجان شرقی » معتقد هستند که اقامتگاههای بوم گردی که دستور العمل تشکیلاتی آن حدود دو سال است تدوین گردیده است، دقیقاً همسو با اهداف توسعه پایدار و معیشت پایدار جوامع محلی می باشد و اقامت گردشگران بوم گردی در این نوع از اقامتگاهها، اهداف تجربه معیشت پایدار جوامع بویژه جوامع طبیعی و روستایی نیز اهمیت دارد.

صالح پور (۱۳۹۶) در مقاله ای با عنوان « بررسی اقامتگاه بومگردی و خصوصیات آن به عنوان یک اقامتگاه پایدار » معتقد است که استفاده از سیستم چرخه مصرف آب، بهره گیری از انرژی های تجدیدپذیر، مدیریت پسماند و بازیافت آن و همچنین مشارکت محلی از جمله مصادیق لازم الاجرا در تحقق موفقیت یک اقامتگاه بوم گردی به عنوان یک اقامتگاه پایدار در بوم گردی است.

همایون و همکاران (۱۳۹۶) در طرح پژوهشی با عنوان « ارزیابی تأثیرات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی اقامتگاههای بوم گردی استان کرمان » بیان می کنند که اقامتگاههای بوم گردی علی رغم منافع متعدد با آسیب های زیادی روبرو هستند. مشکلات زیست محیطی، نابرابری های اقتصادی در جامعه روستایی و حساسیت های اجتماعی داخل روستا نسبت به افزایش تعداد گردشگران از جمله آسیب های پیش روی این اقامتگاهها است.

منظم اسماعیل پور و همکاران (۱۳۹۵)، در مقاله ای با عنوان « نگاهی بر معماری پایدار در سکونتگاه های بومی (نمونه موردی: روستای ریاب) » معتقد هستند که معماری پایدار پیوند دهنده انسان، طبیعت و معماری است و در پی ملاحظات محیطی و در عین حال برای به دست آوردن سطح کیفی زندگی در ارزش های فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و آسایشی می باشد. خانه های سنتی ایرانی محل هم آوایی محیط و انسان می باشند، با نگاهی به آن می توان دریافت که معماران ایرانی چگونه به این مفاهیم دست یافته اند.

راست قلم و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان « سنجش اندازه تحقق پذیری مشارکت در مدیریت بوم اقامتگاه های بیابانی با استفاده از روش smart (مطالعه موردی: بوم اقامتگاه بیابانی متین آباد) » معتقد هستند که توفیق در فعالیت های بوم گردی در بوم میزبان دارای رابطه مستقیم با مشارکت جامعه محلی و انتفاع آنان دارد. از این رو نظام بهره برداری مقاصد بوم گردی باید بر پایه مطالعات و تعیین نوع و اندازه انتظارات پنج جزء صنعت بوم گردی صورت پذیرد.

خالدی و همکاران (۱۳۹۱) معتقد بودند که «جایگاه اکوتوریسم بیابانی در توسعه سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه موردی: اقامتگاه گردشگری متین آباد - بادرود)» توسعه گردشگری بیابانی می‌تواند زمینه ساز توسعه روستایی در این ناحیه گردد. در این زمینه اقامتگاه‌های گردشگری نقش مهمی برای توسعه آن دارند.

ابراهیمی و اعتماد (۲۰۱۹) در مقاله‌ای با عنوان «توسعه پایدار اکوتوریسم در استان چهارمحال و بختیاری، ایران» معتقد هستند که برای توسعه اکوتوریسم باید تلفیقی از رویکردها و سناریوهای وجود را اجرایی کرد.

میکس و ایگلز (۲۰۱۹) در مقاله‌ای با عنوان «برند اقامتگاه‌های بومگردی در کاستاریکا» معتقد هستند که رضایت استفاده کنندگان از اقامتگاه‌های بومگردی تا حد زیادی وابسته به نحوه برخورد کارکنان با استفاده کنندگان از خدمات اقامتگاه است. در کنار آن خدمات ارائه شده و کیفیت آن‌ها نیز از اهمیت زیادی برخوردار است.

تقوایی (۲۰۱۸) در مقاله‌ای با عنوان «برنامه ریزی توسعه گردشگری مبتنی بر سناریوها آینده نگری در یاسوج» معتقد است که مطلوب ترین سناریو مبتنی بر حفظ، تدوین، افزایش، تعامل، توسعه، رشد کمی و از نظر کیفی و بهبود امنیت است.

بولاشویک (۲۰۱۷) در مقاله‌ای با عنوان «اکوتوریسم و تاسیسات اقامتگاه‌ها» معتقد است که در اقامتگاه‌های بوم گردی پایداری از اهمیت زیادی برخوردار است. این پایداری نه فقط در مورد عناصر بیرونی که در رابطه با ازای دخل اقامتگاه هم باید رعایت شود.

سیولی - کلاوری (۲۰۱۵) در تحقیق خود با عنوان «اکوتوریسم و معماری: ارتباط فرهنگ، اکولوژی و اقتصاد» ارتباط بین گردشگری با معماری، اقتصاد و فرهنگ را بررسی کرده است. محقق در این پژوهش ساختمان‌ها و خانه‌های مختلف و سایت‌های اکوتوریستی در ایتالیا را از منظر اصول معماری و شهرسازی مورد تبیین قرار داده است.

دالدراب (۲۰۱۷) در مقاله‌ای با عنوان «برنامه‌های بازاریابی برای اقامتگاه‌های بوم گردی در ویتنام» معتقد است که ایجاد تاسیسات اقامتگاهی وابسته به هزینه‌ها و منابع مالی سرمایه گذاری در کنار نیروی کار است که سبب می‌شود احداث این اقامتگاه‌ها در نواحی روستایی از صرفه بالایی برخوردار باشد.

سرا (۲۰۱۶) در مقاله‌ای با عنوان «معماری و شهرگرایی گردشگری» ارزش معماری برای گردشگری را در قالب یک پژوهش بررسی کرده است. هدف این پژوهش شناسایی ارزش‌های ساختمان‌های نمادین از منظر معماری و جنبه‌های زیبایی شناختی در شهر سیدنی استرالیا است.

ربکا و همکاران (۲۰۱۵) در بررسی نقش اقامتگاه‌های بوم گردی بر توسعه پایدار گردشگری کشور کنیا به این نتیجه رسیده‌اند که اقامتگاه‌های بومگردی به شدت وابسته به نظر مردم و جامعه ملی و مسئولان دارد و ارتقای نگرش آن‌ها نسبت به تاثیرات مثبت این اقامتگاه‌ها در اقتصاد و جامعه محلی، این اقامتگاه‌ها کارکردهای بهتر و کاراتری پیدا می‌کنند.

موحد و شارری (۲۰۱۴) در مقاله با عنوان «فعالیت‌های دوستدار محیط زیست، نگرش‌های دوستدار محیط زیست و تمایل مسافران برای انتخاب هتل‌های سبز در مالزی» معتقد هستند که نگرش مردم نسبت به محیط زیست و علاقه مندی به اقامت در هتل‌های سبز سبب رونق این هتل‌ها شده است. پس می‌توان گفت عملکرد اقامتگاه‌های بوم گردی نیز تا حدودی به میان نگرش‌های زیست محیطی گردشگران دارد.

فریدل و چوینگز (۲۰۰۸) در مقاله‌ای با عنوان «باز آفرینی راهبردهای توسعه با استفاده از رهیافت‌های سیستمی در جهت توسعه گردشگری بخش مرکزی استرالیا» نشان می‌دهند که حضور جامعه میزبان به عنوان مدیر به نحوه بهره برداری از انتفاع مستقیم جامعه میزبان از حضور گردشگران، حفظ جایگاه عرفی ریش سفیدان در توسعه صنعت گردشگری، تامین انتظارات فرهنگی جامعه میزبان در تعامل با جامعه بستگی دارد

بریندهان و ویکن (۲۰۰۴) در مقاله‌ای با عنوان «گردشگری ابزاری برای توسعه اقتصاد نواحی روستایی، واقعیت یا رویا؟» معتقد هستند که گردشگری باعث افزایش توان اقتصادی، افزایش قابلیت زیست در نواحی دور افتاده، تجدید حیات سکونتگاهها و بهبود شرایط زندگی جوامع روستایی خواهد بود.

گرگوری و همکاران (۲۰۰۴) در مقاله‌ای با عنوان «اهداف عملکردی اقامتگاههای بوم گردی و ارزیابی آن» معتقد هستند که توسعه این اقامتگاهها منجر به توسعه کسب و کارهای بومی و خرد می‌شود. این اقامتگاهها می‌تواند منجر به توسعه طبیعت گردی و گردشگری شود.

روش‌شناسی

روش پژوهش توصیفی تحلیلی از نوع پیمایشی است. روش گردآوری اطلاعات با استفاده از روش اسنادی و منابع کتابخانه‌ای و همچنین با استفاده از ابزار پرسشنامه در میان مردم بومی بوده است. جهت بررسی روایی پرسشنامه، پرسشنامه طراحی شده توسط چند کارشناس جغرافیا و برنامه ریزی روستایی و توسعه روستایی مورد مطالعه قرار گرفت که با نظر کارشناسان تغییراتی در آن‌ها اعمال گردید تا به دقت و ثبات رسید و در نهایت با تأیید آن‌ها، روایی این پرسشنامه تأیید گردید. جهت بررسی پایایی پرسشنامه گردشگران، از آلفای کرونباخ بهره گرفته شده است که مولفه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و کالبدی به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۷۱، ۰/۸۱ است. توجه به بالاتر بودن عدد آلفای کرونباخ از ۰/۷ می‌توان گفت پرسشنامه طرح شده دارای پایایی می‌باشد. روش تجزیه و تحلیل بدین صورت که پرسشنامه تکمیل شده، وارد نرم افزار SPSS می‌شود. سپس با استفاده از روش‌های تحلیل آماری میانگین، تی تک نمونه‌ای و تحلیل عاملی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. جامعه آماری شامل ۱۷۴۵ خانوار از مردم بومی دو روستای ونایی و کرکیخان در دهستان گودرزی استان لرستان است که حجم نمونه توسط فرمول کوکران برابر با ۳۲۲ نفر در نظر گرفته شده است. نمونه‌گیری شامل روش نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک است. در جدول ۱ متغیرهای مورد استفاده در تحقیق مورد بررسی قرار می‌گیرند.

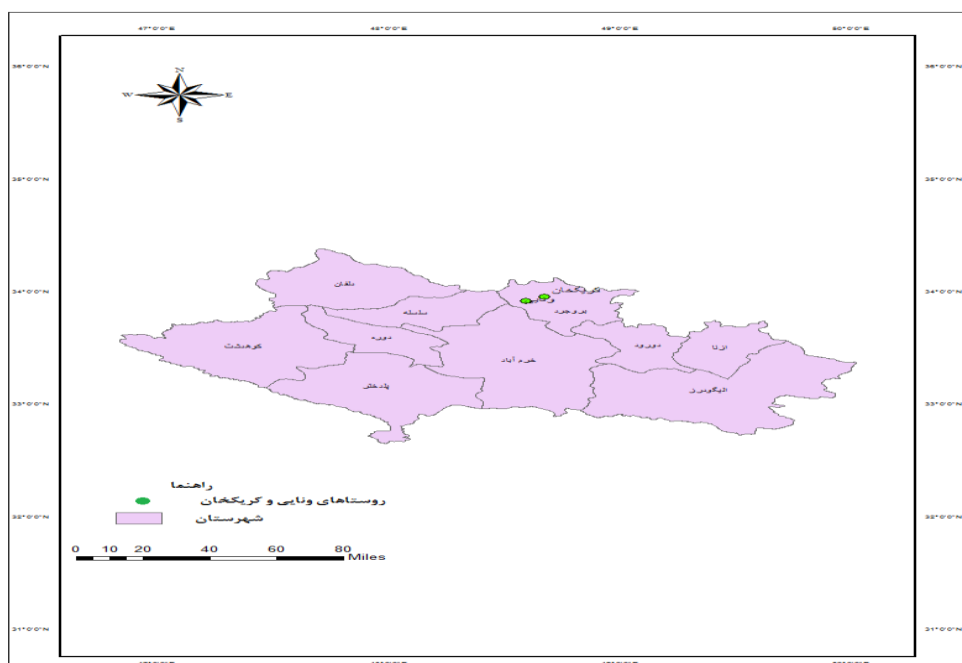
جدول ۱

متغیرهای تحقیق

مؤلفه‌ها	متغیرها
اقتصادی	ایجاد اشتغال مستقیم و غیر مستقیم، توسعه همکاری‌های محلی، ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، جذب منابع مالی، گسترش مشاغل خدماتی، تنوع بخشی به تولیدات کشاورزی، گسترش فرصت‌های شغلی برای زنان
اجتماعی و فرهنگی	زمینه سازی برای گردآوری اطلاعات در زمینه‌ی فرهنگ و آداب رسوم محلی، هویت بخشی به روستا، تقویت باورها و احترام به دانش محلی‌ها، گسترش فرهنگ استفاده از غذاهای سالم محلی، افزایش نشاط گردشگران، ایجاد سرمایه اجتماعی برای ساکنان، توسعه بازارهای فروش محصولات سنتی و بومی، گسترش ناهنجاری، افزایش سطح آگاهی و اطلاعات ساکنان، تقویت اعتماد به نفس و باور و توانایی‌های بومی، افزایش حضور گردشگران داخلی و خارجی و ادراک مفهوم جهانی شدن، انجام مراسم مختلف
کالبدی	بهبود الگوی معماری بومی، توسعه راه‌های ارتباطی، استفاده از مصالح هماهنگ با طبیعت، توجه به خانه‌های تاریخی و نگهداری از آن‌ها، استفاده از معماری داخلی ساده‌ی روستایی، افزایش جلوه‌های بصری روستا، جلوگیری از مهاجرت، بر هم خوردن تعادل جمعیتی
نظر کارشناسان درباره تاثیر اقامتگاه	سرمایه گذاری در خصوص احداث اقامتگاه، بالا بردن سطح ایمنی و امنیت در محدوده مورد مطالعه، وجود برخی تعصبات بین روستاییان، روند پیچیده و سخت اداری، بی توجهی مسئولان نسبت به ویژگی‌های گردشگری روستا، معرفی جاذبه‌ها، روند نزولی هزینه‌های مرتبط با مسافرت، استقبال اهالی از ایجاد اقامتگاه و اشتغال زایی در روستا، در نظر گرفتن امکانات اولیه گردشگری روستا.
تاثیرات احداث اقامتگاه	تشویق سازمان‌های مربوطه در خصوص احداث اقامتگاه ایجاد تورم و افزایش بی‌رویه قیمت‌ها، افزایش تعداد گردشگران، افزایش تقاضا برای محصولات صنایع دستی، تحمیل بار اضافه بر سیستم حمل و نقل، افزایش امکان سرمایه گذاری در بخش گردشگری، افزایش تقاضا برای محصولات کشاورزی، ایجاد فرصت‌های شغلی و درآمدزایی، افزایش تقاضای فصلی برای خدمات گردشگری، تغییر کاربری، توسعه و بهسازی شبکه جاده‌ای و خیابان‌ها، توسعه و بهسازی خدمات عمومی مانند بهداشت، امنیت و ...

قلمرو جغرافیایی پژوهش

به طور کلی شهرستان بروجرد از لحاظ توپوگرافی به دو بخش کوهستانی و دشتی تقسیم می‌شود. روستاهای ونایی و کرکیخان در بخش کوهستانی این شهرستان واقع شده است. کوهستانی بودن این دو روستا، تأثیرات قابل توجهی بر توسعه و گسترش روستا داشته است. توپوگرافی روستاها منجر به ایجاد محدودیت‌های توسعه برای گسترش بافت‌های مسکونی و خدماتی و شبکه معابر روستا گشته ولی در عین حال فرصت‌های گردشگری برای منطقه ایجاد کرده است (شکل ۱). محصور بودن روستاهای ونایی و کرکیخان در میان عوارض طبیعی، محدودیتی جدی در توسعه بیرونی روستا بوده است (سالنامه آماری استان لرستان، ۱۳۹۵، ۳).

شکل ۱. موقعیت سیاسی روستاهای ونایی و کرکیخان

یافته‌ها و بحث

در جدول ۲ مشخص است که ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی بر اقتصاد روستایی تأثیر مثبت می‌گذارد. ایجاد اشتغال مستقیم و غیر مستقیم، توسعه همکاری علمی، ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، از جمله تأثیرات اقتصادی اقامتگاه‌های بوم‌گردی است. همچنین ایجاد این اقامتگاه‌ها منجر به جلب سرمایه خارج از روستا شده و زمینه توسعه اقتصادی روستا را فراهم می‌کند. از طرفی امکان اشتغال زنان و فعالیت‌های اقتصادی زنان در حوزه گردشگری با ایجاد این اقامتگاه‌ها بیشتر می‌شود.

از نتایج جدول ۳ مشخص است که اقامتگاه‌های بوم‌گردی تأثیری مثبت بر اجتماع و فرهنگ روستایی دارد. البته علی‌رغم تمامی تأثیرات مثبت همچون تقویت آداب و رسوم محلی، هویت بخشی به فرهنگ روستا و یا ایجاد اعتماد به نفس بین روستاییان و گسترش سرمایه اجتماعی که وجود دارد، این یافته‌ها نشان می‌دهند که نوعی نگرانی نسبت به افزایش ناهنجاری‌های اجتماعی وجود دارد. در حقیقت گسترش گردشگری روستایی که از طریق اقامتگاه‌های بوم‌گردی رخ می‌دهد از دید پاسخگویان می‌تواند منجر به گسترش ناهنجاری‌های اجتماعی شود.

جدول ۲

عوامل اقتصادی موثر بر احداث اقامتگاه در دهستان گودرزی

نگرش	میانگین	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	گویه
کم	۲/۶۰	۸۱	۴۹	۶۵	۵۵	۷۲	ایجاد اشتغال مستقیم و غیر مستقیم
کم	۲/۸۷	۷۴	۸۲	۵۹	۴۱	۶۶	توسعه همکاری های محلی
کم	۲/۸۵	۱۱۱	۷۳	۵۵	۳۹	۴۴	ایجاد فرصت های شغلی جدید
کم	۲/۹۹	۵۹	۷۳	۶۶	۵۵	۶۹	جذب منابع مالی.
زیاد	۳/۰۹	۵۹	۷۲	۸۴	۵۲	۵۵	گسترش مشاغل خدماتی.
زیاد	۳/۱۵	۶۸	۸۶	۵۴	۵۳	۶۱	تنوع بخشی به تولیدات کشاورزی
زیاد	۳/۲۷	۸۴	۸۱	۴۸	۵۶	۵۳	گسترش فرصت های شغلی برای زنان
زیاد	۳/۲۲						میانگین کل

جدول ۳

عوامل اجتماعی- فرهنگی موثر بر احداث اقامتگاه در دهستان گودرزی

نگرش	میانگین	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	گویه
زیاد	۳/۰۲	۷۱	۵۱	۷۳	۶۹	۵۸	زمینه سازی برای گردآوری اطلاعات در زمینه ی فرهنگ و آداب رسوم محلی
زیاد	۳/۰۵	۵۴	۸۴	۶۸	۵۵	۶۱	هویت بخشی به روستا
زیاد	۳/۰۷	۶۶	۶۵	۶۸	۷۱	۵۲	تقویت باورها و احترام به دانش محلی ها
زیاد	۳/۰۱	۷۷	۶۴	۶۶	۴۵	۶۹	گسترش فرهنگ استفاده از غذاهای سالم محلی
زیاد	۳/۱۴	۷۰	۸۴	۴۸	۶۱	۵۹	افزایش نشاط گردشگران
زیاد	۳/۰۶	۵۳	۹۰	۶۳	۵۴	۶۲	ایجاد سرمایه اجتماعی برای ساکنان
زیاد	۳/۰۴	۵۱	۸۳	۷۴	۵۵	۵۹	توسعه بازارهای فروش محصولات سنتی و بومی
زیاد	۳/۱۷	۶۸	۸۳	۵۷	۶۴	۵۰	گسترش ناهنجاری
زیاد	۳/۰۳	۶۰	۶۹	۷۶	۵۵	۶۲	افزایش سطح آگاهی و اطلاعات ساکنان
زیاد	۳/۱۶	۷۱	۸۱	۵۳	۶۲	۵۵	تقویت اعتماد به نفس و باور و توانایی های بومی
زیاد	۳/۰۱	۶۳	۷۲	۵۵	۶۸	۶۴	افزایش حضور گردشگران داخلی و خارجی و ادراک مفهوم جهانی شدن
زیاد	۳/۰۹	۶۶	۶۹	۶۴	۷۳	۵۰	انجام مراسم مختلف
زیاد	۳/۰۹						میانگین کل

جدول ۴ نشان می دهد که تاثیر اقامتگاه های بومگردی بر کالبد روستا مثبت است. تاثیراتی همچون توسعه خانه های مبنی بر مصالح قدیمی و سنتی و مناسب با محیط طبیعی در کنار توسعه راه ها و جاده ها و بهبود جلوه های بصری روستا از طریق ایجاد اقامتگاه های سنتی و زیبا در داخل روستا از جمله تاثیرات مثبت اقامتگاه های بومگردی است. منتها نگرانی که وجود دارد این است که این روستا محل مهاجرت روستاییان از اطراف شده و تعادل جمعیتی روستا بر هم بخورد که منجر به مشکل در روستا شود.

جدول ۴

عوامل کالبدی موثر بر احداث اقامتگاه در دهستان گودرزی

گوپه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین	نگرش
بهبود الگوی معماری بومی	۵۵	۶۴	۵۸	۹۲	۵۳	۲/۰۷	زیاد
توسعه راه‌های ارتباطی	۶۱	۷۲	۴۳	۸۳	۶۳	۳/۰۵	زیاد
استفاده از مصالح هماهنگ با طبیعت	۷۰	۵۲	۶۲	۷۹	۵۹	۳/۰۲	زیاد
توجه به خانه‌های تاریخی و نگهداری از آن‌ها	۵۹	۶۴	۵۸	۸۸	۵۳	۳/۰۴	زیاد
استفاده از معماری داخلی ساده‌ی روستایی	۷۱	۶۳	۵۵	۶۷	۶۶	۲/۹۸	کم
افزایش جلوه‌های بصری روستا	۶۳	۵۸	۶۹	۷۲	۶۰	۳/۰۲	زیاد
جلوگیری از مهاجرت	۴۹	۷۱	۵۹	۷۹	۶۴	۳/۱۲	زیاد
بر هم خوردن تعادل جمعیتی	۶۶	۴۴	۶۴	۷۸	۷۰	۳/۰۷	زیاد
میانگین کل						۳/۱۳	زیاد

در ادامه از تحلیل عاملی برای استخراج عوامل استفاده می‌شود. ابتدا در مرحله اول آزمون بارتلت و K.M.O محاسبه می‌شوند که مشخص است که داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب هستند. با توجه به عدد KMO (بزرگتر از ۰,۷) و عدد معناداری آزمون بارتلت ($p > 0,05$) می‌توان گفت که داده‌ها برای اجرای تحلیل عاملی مناسب است و از شرایط مورد نیاز برخوردار است. در جدول ۵ توضیح واریانس کل ارائه می‌گردد. این جدول نشان می‌دهد که ۵ مولفه تاثیرگذار در تحلیل عاملی مطرح هستند که در مجموع ۷۵/۱۰۲ درصد از کل واریانس را تبیین می‌کنند. در ادامه ماتریس عاملی آورده شده است که نشان می‌دهد که چه سوالاتی و با چه بارهای عاملی به این عامل‌های شناسایی شده مرتبط هستند. برای اینکه شاخص‌ها روابط میان داده‌ها را بهتر تفسیر کنند و بدون تغییر میزان اشتراکات، تفسیر عوامل ساده‌تر گردد، از چرخش واریماکس استفاده شده است.

در ادامه بعد از مشخص شدن عوامل نام‌گذاری صورت گرفته است و عوامل استخراج شده پس از چرخش واریماکس به همراه بار عاملی آن‌ها آورده شده است که در جدول ۶ ارائه می‌گردد. در این جدول نشان داده می‌شود که ایجاد اشتغال مهمترین مولفه تاثیرگذار در ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی است. در مراحل بعدی افزایش تولید و درآمد، تقویت هویت محلی بهبود نگرش و آگاهی جامعه و کالبدی-معماری قرار دارند. اشتغال زایی: این عامل نشان می‌دهد که مهمترین عامل تاثیرگذار اقامتگاه‌های بوم‌گردی ایجاد اشتغال در نواحی روستایی است که از طریق اشتغال مستقیم با ایجاد اقامتگاه و افراد شاغل در آن و اشتغال غیر مستقیم از طریق فروش محصولات محلی صورت می‌گیرد. افزایش تولید و درآمد: این عامل نشان می‌دهد که با ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی گردشگران بیشتر شده و فروش محصولات بومی روستایی افزایش می‌یابد. به ویژه اقامت گردشگران فرصت بیشتری برای خرید محصولات محلی فراهم می‌کند. تقویت هویت محلی: توجه به بافت بومی اقامتگاه‌های بوم‌گردی و برگزاری فروشگاه محصولات بومی در داخل اقامتگاه فرصت‌های خوبی برای معرفی محصولات محلی فراهم می‌شود. بهبود نگرش و آگاهی جامعه: وجود گردشگران بیشتر و افزایش منافع مردم محلی ناشی از گسترش گردشگری سبب می‌شود تا ذهنیت مردم بومی نسبت به گردشگری و تعاملات خارج از روستا بیشتر شود. کالبدی-معماری: با افزایش گردشگران و توجه آنان به بافت بومی، مردم محلی تمایل بیشتری به بهسازی خانه‌های خود بر اساس هویت و معماری بومی پیدا کرده و ساختار روستا به سمت معماری بومی و سنتی تغییر ماهیت بدهد.

جدول ۵

مولفه های موثر در ایجاد اقامتگاه بوم گردی در دهستان گودرزی

شماره / نام عامل	درصد واریانس تبیین شده
اشتغال زایی	۳۱/۲۹۳
افزایش تولید و درآمد	۱۵/۶۶۳
تقویت هویت محلی	۱۱/۸۱۱
بهبود نگرش و آگاهی جامعه	۹/۴۸۰
کالبدی- معماری	۶/۸۵۵

برای بررسی مولفه های موثر در احداث اقامتگاه از ۱۰ گویه بهره گرفته شد. که در جدول ۶ توزیع فراوانی پاسخ های مربوط به مولفه های موثر بر احداث اقامتگاه آورده شده است. در هر ردیف به تفکیک گویه تا میانگین هر گویه آورده شده است. در جدول ۷ مجموعه متعددی از عوامل موثر در ایجاد اقامتگاه های بومگردی موثر هستند.

جدول ۶

مولفه های موثر بر احداث اقامتگاه در دهستان گودرزی

گویه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین	نگرش
سرمایه گذاری در خصوص احداث اقامتگاه	۳۹	۶۶	۹۵	۱۱۹	۵۸	۳/۲۴	زیاد
بالا بردن سطح ایمنی و امنیت در محدوده مورد مطالعه.	۴۳	۷۹	۱۰۲	۹۵	۵۸	۳/۱۲	زیاد
وجود برخی تعصبات بین روستاییان.	۶۰	۷۸	۱۰۸	۹۷	۳۴	۲/۹۱	کم
روند پیچیده و سخت اداری	۵۴	۷۹	۱۳۱	۸۱	۳۲	۲/۸۸	کم
بی توجهی مسئولان نسبت به ویژگی های گردشگری روستا	۶۴	۷۷	۱۰۲	۹۰	۴۴	۲/۹۲	کم
معرفی جاذبه ها	۵۳	۶۳	۱۱۳	۹۱	۵۷	۳/۰۹	زیاد
روند نزولی هزینه های مرتبط با مسافرت در سبب هزینه های خانوار شهری و روستایی استان	۵۷	۷۷	۱۱۲	۹۲	۳۹	۲/۹۴	کم
استقبال اهالی از ایجاد اقامتگاه و اشتغال زایی در روستا.	۴۵	۶۹	۱۱۶	۹۱	۵۶	۳/۱۱	زیاد
در نظر گرفتن امکانات اولیه گردشگری روستا.	۵۰	۶۸	۱۱۱	۱۰۷	۴۲	۳/۰۶	زیاد
تشویق سازمان های مربوطه در خصوص احداث اقامتگاه و گسترش گردشگری در دهستان	۵۷	۷۰	۱۰۳	۹۴	۵۳	۳/۰۴	زیاد
میانگین کل						۳/۰۳	زیاد

با توجه به نتایج جدول بالا سرمایه گذاری در خصوص احداث دهستان بیشترین تأثیر خود را در گویه Q1 و کمترین تأثیر آن را نیز در گویه Q4 روند سخت و پیچیده اداری دیده می شود. گویه هایی که پایین تر از حد متوسط اند (Q3، Q4، Q5، Q7) شامل وجود برخی تعصبات بین روستاییان، روند پیچیده و سخت اداری، بی توجهی مسئولان نسبت به ویژگی های گردشگری روستا و روند نزولی هزینه های مرتبط با مسافرت در سبب هزینه های خانوار شهری و روستایی استان می شوند. مولفه های موثر در خصوص احداث اقامتگاه در دهستان گودرزی بر اساس نظرات کارشناسان در جدول ۷ ارائه گردیده است.

جدول ۷

مولفه‌های موثر بر احداث اقامتگاه از دید کارشناسان

مولفه‌های مثبت	- سرمایه‌گذاری در خصوص احداث اقامتگاه.
	- بالا بردن سطح ایمنی و امنیت در محدوده مورد مطالعه.
	- معرفی جاذبه‌ها.
	- استقبال اهالی از ایجاد اقامتگاه و اشتغال‌زایی در روستا.
	- در نظر گرفتن امکانات اولیه گردشگری روستا.
مولفه‌های منفی	- تشویق سازمان‌های مربوطه در خصوص احداث اقامتگاه و گسترش گردشگری در دهستان.
	- وجود برخی تعصبات بین روستاییان.
	- روند پیچیده و سخت اداری.
	- بی‌توجهی مسئولان نسبت به ویژگی‌های گردشگری روستا.
	- روند نزولی هزینه‌های مرتبط با مسافرت در سبب هزینه‌های خانوار شهری و روستایی استان

در ادامه برای سنجش تاثیر پذیری مولفه‌های موثر بر احداث اقامتگاه و توسعه گردشگری، از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده شده است. آنالیز انجام گرفته از طریق آزمون T، نشان می‌دهد که تاثیر احداث اقامتگاه و توسعه گردشگری تحت تاثیر مجموعه‌ای از متغیرهای اقتصادی و اجتماعی و کالبدی، است (جدول ۸).

جدول ۸

مقایسه میانگین مجموع مولفه‌های موثر بر احداث اقامتگاه

مولفه	میانگین	میانگین واقعی	SIG
اقتصادی	۲۴	۱۹/۲۴	۰/۰
اجتماعی و فرهنگی	۲۳	۱۹	۰/۰
کالبدی	۲۳/۵	۱۹/۱۲	۰/۰

برای بررسی تاثیرات ناشی از احداث اقامتگاه و گسترش صنعت گردشگری از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده گردید. آزمون تی تک نمونه‌ای سه سطح را ایجاد می‌کند. $\mu = \mu$ و شاخص X در شرایط متوسط قرار دارد و یا $\mu \neq \mu$. یعنی میانگین مشاهده شده شاخص X در حد متوسط قرار ندارد. در این صورت باید از مقادیر حد بالا و حد پایین استفاده کرد که:

(۱) هرگاه حد بالا و پایین مثبت باشد، میانگین از مقدار مشاهده شده بزرگتر است. (۲) هرگاه حد بالا و پایین منفی باشد، میانگین از مقدار مشاهده شده کوچکتر است. از این رو که در پرسشنامه از طیف ۵ تایی لیکرت استفاده شده و در این طیف عدد ۳ نماینده متوسط در سطح متغیر است پس میزان تست در آزمون تی تک نمونه‌ای عدد ۳ در نظر گرفته شد. نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای به شرح زیر است (جدول ۹).

جدول ۹

آزمون تی تک نمونه‌ای ناشی از تاثیرات احداث اقامتگاه در دهستان گودرزی

ردیف	گویه‌ها	آزمون تی تک نمونه‌ای T-test One Sample			
		low	up	sig	T
۱	ایجاد تورم و افزایش بی‌رویه قیمت‌ها	-	-	۰/۰۰۰	۲/۸۹
۲	افزایش تعداد گردشگران	+	+	۰/۰۰۱	۳/۶۵
۳	افزایش تقاضا برای محصولات صنایع دستی	+	+	۰/۰۰۰	۲/۷۴
۴	تحمیل بار اضافه بر سیستم حمل و نقل	-	-	۰/۰۰۰	۲/۵۶

۵	افزایش امکان سرمایه گذاری در بخش گردشگری	+	+	۰/۰۰۰	۸/۳۴	مثبت
۶	افزایش تقاضا برای محصولات کشاورزی	+	+	۰/۰۰۳	۶/۲۴	مثبت
۷	ایجاد فرصت های شغلی و درآمدزایی	+	+	۰/۰۰۱	۷/۲۳	مثبت
۸	افزایش تقاضای فصلی برای خدمات گردشگری	-	-	۰/۰۰۴	۴/۳۵	منفی
۹	تغییر کاربری	-	-	۰/۰۰۰	۶/۵۰۸	منفی
۱۰	توسعه و بهسازی شبکه جاده ای و خیابان ها	+	+	۰/۰۵۰۴	۱/۸۷	مثبت
۱۱	توسعه و بهسازی خدمات عمومی مانند بهداشت، امنیت و ...	+	+	۰/۰۷۶	۱/۰۹	مثبت

با توجه به نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای در سطح اطمینان ۹۵ درصد و سطح خطای ۵ درصد، از بین ۱۱ گویه، چهار گویه بیانگر پیامدهای منفی اقتصادی ناشی از احداث اقامتگاه و توسعه گردشگری و هفت گویه، بیانگر پیامدهای مثبت اقتصادی ناشی از احداث اقامتگاه و توسعه گردشگری می‌باشد.

نتیجه‌گیری

ماشینی شدن زندگی شهری و مسائل و مشکلات ناشی از آن باعث گرایش مردم به استفاده از فضاهای طبیعی و بومی شده است که با فرهنگ و جغرافیای آن‌ها انطباق دارد. بسیاری از روستاها، به ویژه روستاهای برخوردار از چشم اندازهای متنوع گردشگری، در اواخر هفته و تعطیلات، شاهد حضور گردشگرانی هستند که مایل هستند از هیاهوی زندگی پرتلاطم شهری، لحظاتی را در فضای آرام روستاها به سر برند که با حقیقت سرشت آدمی نزدیکی بیشتری دارد. حضور گردشگران در این دسته از روستاها، فرصت مغتنمی است تا علاوه بر فراهم آمدن امکانات مورد نیاز آن‌ها، سطح خدمات روستایی افزایش یابد و بستر توسعه روستایی از طریق اقتصاد گردشگری شکل گیرد؛ البته باید فضای روستا را به گونه ای مدیریت کرد تا کمترین آسیب متوجه محیط زیست آنجا شود و رشد و تعالی پایدار آن‌ها را دربرداشته باشد.

نگاهی از سر تأمل به روستاهای گردشگرپذیر نشان می‌دهد تاکنون آن طور که باید خدمات گردشگری (رفاهی، پذیرایی، اقامتی و ...) در آن‌ها ارائه نشده است؛ به همین دلیل ماندگاری گردشگران در روستا، اندک است و گاه محیط زیست آن نیز آسیب می‌بیند. این عامل به طور یقین دو طرف (گردشگر و جامعه میزبان) را تا حد زیادی ناخرسند نگه می‌دارد و همچنین منطبق نبودن تقاضای گردشگری به خدمات ارائه شده از سوی جامعه محلی، آسیب‌های زیست محیطی زیادی را بر پیکره این نوع روستاها وارد می‌کند.

نتایج پژوهش نشان می‌دهد که شاخص اقتصادی، اثری بسیار مهم بر احداث اقامتگاه در فضاهای بوم گردی دارد. در بین گویه‌های مورد بررسی در خصوص متغیر اقتصادی، از بین ۱۱ گویه مورد بررسی، ۷ گویه نشان - گر اثر اقتصادی مثبت بر احداث اقامتگاه بوم گردی می‌باشد که بیانگر اهمیت بالای شاخص اقتصادی در گسترش گردشگری و احداث اقامتگاه می‌باشد. در این میان برخی مولفه‌های بازدارنده همچون وجود برخی تعصبات بین روستاییان، روند پیچیده و سخت اداری، بی‌توجهی مسئولان نسبت به ویژگی‌های گردشگری روستا و روند نزولی هزینه‌های مرتبط با مسافرت در سبد هزینه‌های خانوار شهری و روستایی استان باعث ایجاد مشکل در احداث اقامتگاه بوم گردی می‌شود. اما با توجه به نقشی که اقتصاد در شکوفایی گردشگری در منطقه دارد، می‌توان با سرمایه گذاری و ایجاد اقامتگاه در دهستان گودرزی، باعث رونق گردشگری و بهبود وضعیت اقتصادی ساکنان گردید.

مهدی راست قلم و همکاران (۱۳۹۲) و خالدی و همکاران (۱۳۹۱) و فریدل و چوپنگز (۲۰۰۸) معتقد هستند که توفیق در فعالیت‌های بوم‌گردی در بوم میزبان دارای رابطه مستقیم با مشارکت جامعه محلی و انتفاع آنان دارد. در این تحقیق نیز مشخص است که توسعه اشتغال، درآمدزایی و گسترش منافع ناشی از بهبود وضعیت کالبدی همگی از انتظارات مردم از ایجاد و گسترش اقامتگاه‌های بوم‌گردی است. این تحقیق نیز همچون تحقیق صالح پور (۱۳۹۶) معتقد هست که

مشارکت محلی از جمله مصادیق لازم الاجرا در تحقق موفقیت یک اقامتگاه بوم‌گردی به عنوان یک اقامتگاه پایدار در بوم‌گردی است. همچنین یافته‌های این تحقیق با یافته‌های توکلان و داوری (۱۳۹۶)، منطبق است که اقامتگاه‌های بوم‌گردی باید معیشت پایدار جوامع بویژه جوامع طبیعی و روستایی را پوشش می‌دهد. این تحقیق همچون تحقیق منظم اسماعیل پور و همکاران (۱۳۹۵)، معتقد است که معماری پایدار پیوند دهنده انسان، طبیعت و معماری است و باید این تعادل بین محیط و سازه در نظر گرفته شود. این تحقیق و تحقیق فرجی راد و احسانی (۱۳۹۰) نگرانی‌هایی در مورد برخی چالش‌ها همچون عدم تعادل جمعیتی و مشکلات زیست محیطی دارند. در نهایت این تحقیق همچون تحقیق وودز (۲۰۰۲) معتقد است که تاسیس اقامتگاه‌های بوم‌گردی موجب فایده رساندن به جامعه محلی می‌شود که شامل حفاظت از محیط زیست، آموزش بازدیدکنندگان در زمینه پایداری و ارتقا معیشت آنها است.

در انتها پیشنهادات زیر برای توسعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی ارائه می‌شود: تهیه طرح جامع بوم‌گردی دهستان گودرزی با توجه به توانمندی‌های بالقوه و بالفعل مناطق مختلف آن؛ آگاه‌سازی گردشگران در خصوص شکنندگی طبیعت زیبا و بازسازی آثار تخریبی آن در مدت زمان طولانی؛ توجه به ظرفیت تحمل مناطق و برنامه ریزی برای ایجاد محدودیت در تعداد بازدیدکنندگان در مقطع زمانی (روز، هفته و ماه)، همچنین محدودیت راه‌ها و مناطق در تردد گردشگران؛ استفاده از درآمدهای جذب بوم گردان برای بهسازی و حفاظت از جاذبه‌های منطقه؛ راه اندازی سرویس‌های حمل و نقل به طرف مناطق گردشگری مورد نظر، به ویژه در روزهای شلوغ و پایان هفته؛ تشویق بوم گردان و گردشگران در احترام به فرهنگ و حقوق بومیان.

منابع

- برنز، پیتر.م. ۱۳۸۵، *درآمدی بر مردم شناسی گردشگری*، ترجمه هاجر هوشمندی، چاپ اول، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، پ ژوهشکده مردم شناسی.
- بروج، اشکان. ۱۳۹۱، *مطالعه تطبیقی اقامتگاه‌های بوم‌گردی مناطق بیابانی از منظر توسعه پایدار گردشگری*، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت جهانگردی گرایش بازاریابی، دانشگاه علامه طباطبایی تهران، صص ۲۵۰-۱.
- بوزر جمهوری، خدیجه. ۱۳۹۶، *توسعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی در کشور، استان‌ها و شهرستان فردوس*، همایش منطقه ای ظرفیت‌های گردشگری توسعه شهرستان فردوس، دانشگاه فردوسی مشهد، صص ۱۷-۱.
- پاپلی یزدی، محمد حسین؛ سقایی، محسن. ۱۳۸۵، *گردشگری (ماهیت و مفاهیم)*، چاپ اول، انتشارات سمت.
- توکلان، علی؛ داوری؛ آی تک. ۱۳۹۶، *اقامتگاه‌های بوم‌گردشگری فرصتی برای توسعه پایدار مطالعه موردی: ظرفیت‌های بوم گردشگری استان آذربایجان شرقی*، کنفرانس بین المللی پژوهش‌های نوین در عمران، معماری، مدیریت شهری و محیط زیست، کرج، موسسه آموزش عالی شهریار.
- حسام، مهدی. ۱۳۹۸، *شناسایی موانع تأسیس و توسعه اقامتگاه‌های بوم‌گردی در نواحی روستایی استان گیلان*، پژوهش‌های روستایی، دوره ۱۰، شماره ۳، صص ۵۵۹-۵۴۶.
- خالدی، شهریار؛ صالحیان بادی، سعید؛ صیدالی، محسن. ۱۳۹۱، *جایگاه اکوتوریسم بیابانی در توسعه سکونتگاه‌های روستایی (مطالعه موردی: اقامتگاه گردشگری متین آباد - بادرود)*، برنامه ریزی منطقه ای، دوره ۲، شماره ۸، صص ۱۰۳-۹۳.
- درام، اندی؛ مور، آلن. ۱۳۸۷، *ترجمه کلانتری، محسن؛ راهنمای مدیران و برنامه ریزان حفظ محیط زیست - جلد اول: آشنایی با بوم گردی، شکراله زاده، قدیر*، انتشارات نشر دانش.
- راست قلم، مهدی؛ امیری، شهرام؛ مولایی، احمد رضا؛ خلیل مقدم، بیژن. ۱۳۹۲، *سنجش اندازه تحقق پذیری مشارکت در مدیریت بوم اقامتگاه‌های بیابانی با استفاده از روش smart (مطالعه موردی: بوم اقامتگاه بیابانی متین آباد)*، نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، دوره ۵، شماره ۳، صص ۸۰-۷۱.

ربانی، راضیه، ۱۳۹۷، بررسی پتانسیلهای اقامتگاههای بومگردی در توسعه گردشگری نسل سوم، مورد پژوهی: اقامتگاههای بومگردی استان اصفهان. پایان نامه ی کارشناسی ارشد دانشکده ی پژوهشهای عالی هنر و کارآفرینی. دانشگاه اصفهان.

رستم پیشه، مریم؛ نصیرسلامی، سیدمحمدرضا؛ تیزقلم زنوزی، سعید، ۱۳۹۸، ارزیابی و تحلیل تطبیقی ساختار کالبدی اقامتگاه های بوم گردی (مورد مطالعه: اقامتگاه های بوم گردی تالارخانه بردبار و دیلمای گشت؛ استان گیلان)، برنامه ریزی توسعه کالبدی، دوره ۴، شماره ۲، صص ۱۱۱-۱۳۲.

رضوانی، محمد رضا؛ عزیزی، ثریا، ۱۳۹۷، تأثیر اقامتگاههای بومگردی بر توسعه روستایی، مجموعه مقالات دومین همایش ملی چشم انداز توسعه پایدار روستایی ایران، دانشگاه خوارزمی، صص ۹-۱.

سادین، حسین؛ پورطاهری، مهدی، ۱۳۹۹، ارزیابی چرخه عمر اقامتگاه های بوم گردی مورد مطالعه: منطقه ترکمن صحرای استان گلستان، برنامه ریزی و آمایش فضا (مدرس علوم انسانی)، دوره ۲۴، شماره ۳، صص ۲۲۹-۲۰۱. سازمان ایرانگردی و جهانگردی، ۱۳۸۲، بررسی سیاست های و برنامه های توسعه جهانگردی در جمهوری اسلامی ایران، ناشر دانشگاه علامه طباطبایی.

سجاسی قیداری و همکاران، ۱۳۹۸، کسب و کارهای مسئولانه: سنجش سطح مسئولیت پذیری زیست محیطی صاحبان اقامتگاه های بوم گردی مطالعه موردی: خراسان رضوی، برنامه ریزی و توسعه گردشگری، دوره ۸، شماره ۳، صص ۱۱۵-۱۳۲.

سلطانی، سید محسن، ۱۳۹۱، بررسی عوامل موثر بر احساس امنیت گردشگران خارجی در اصفهان، پژوهش های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، دوره ۱، شماره ۱، صص ۵۸-۳۹.

صالح پور، مرجان، ۱۳۹۶، بررسی اقامتگاه بومگردی و خصوصیات آن به عنوان یک اقامتگاه پایدار، چهارمین کنفرانس بین المللی فناوری های نوین در مهندسی عمران، معماری و شهرسازی، تهران، دانشگاه صالحان. عزمی، آئیش، ۱۳۹۹، نقش آینده پژوهی در توسعه اقامتگاه های بوم گردی بر پایه ابر رویداد کرمانشاه ۲۰۲۰، پنجمین کنگره ملی تاریخ دانان ایران (دانش تاریخ، کارکرد مدنی، اشتغال و کارآفرینی)، دانشگاه رازی.

عنابتانی، علی اکبر، گیاهی، حسن، جوانشیری، مهدی، ۱۳۹۷، بررسی و تحلیل آثار ایجاد اقامتگاههای بوم گردی بر توسعه سکونتگاههای روستایی در روستای رادکان شهرستان چناران، برنامه ریزی فضایی، دوره ۸، شماره ۲، صص ۱-۲۴.

فاضلی، محمد؛ صالحی، سید جعفر، ۱۳۹۲، شکاف نگرش، دانش و رفتار زیست محیطی گردشگران، شکاف نگرش، دانش و رفتار زیست محیطی گردشگران، دوره ۸، شماره ۲۲، صص ۱۶۸-۱۴۲.

قنبری، یوسف؛ کاظمی، زهرا؛ کاظمی، عاطفه، ۱۳۹۶، برنامه ریزی توسعه پایدار گردشگری با تأکید بر خانه های اکولوژیکی مطالعه موردی بخش هنز، برنامه ریزی کالبدی، دوره ۴، شماره ۲، صص ۹۳-۱۰۹.

کاظمیان، صادق؛ ملک زاده، غلامرضا؛ فراهی، محمد مهدی، خوراکیان، علیرضا، (۱۳۹۹)، کشف مولفه های مسئولیت پذیری اجتماعی مدیران اقامتگاه های بوم گردی ایران، مطالعات اجتماعی گردشگری، دوره ۸، شماره ۱۶، صص ۱۶۸-۱۴۵.

مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵، سرشماری نفوس و مسکن، <https://www.amar.org.ir>

منظم اسماعیل پور، علی؛ رضانی، الهام؛ نعمتی، نونا، ۱۳۹۵، نگاهی بر معماری پایدار در سکونتگاه های بومی (نمونه موردی: روستای ریاب)، پنجمین کنفرانس ملی توسعه پایدار در علوم جغرافیا و برنامه ریزی، معماری و شهرسازی، تهران، مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار - موسسه آموزش عالی مهر اروند.

موحد، علی؛ کهزادی، سالار، ۱۳۸۹، تحلیل عوامل موثر بر توسعه گردشگری استان کردستان با استفاده از مدل SWOT، مجله پژوهشی و برنامه ریزی شهری، دوره ۱، شماره ۲، صص ۸۵-۱۰۲.

الوانی، سیدمهدی؛ پیروزبخت، معصومه. ۱۳۸۵، *فرآیند مدیریت جهانگردی*، چاپ اول، چاپ غزال، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

همایون، محمد هادی؛ راموز، ادريس، دعایی، مهدی. ۱۳۹۶، *ارزیابی تأثیرات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان کرمان*، اتاق بازرگانی، صنایع و معادن استان کرمان

Bardolet, E., Sheldon, P. J. 2008. Tourism in Archipelagos Hawai'i and the Balearics. *Annals of Tourism Research*, Vol. 35, No. 4, pp. 900–923.

Bardolet, E., Sheldon, P. J. 2008. Tourism in Archipelagos Hawai'i and the Balearics. *Annals of Tourism Research*, Vol. 35, No. 4, pp. 900–923.

Fatimah, Titin. 1991, The impacts of rural tourism initiatives on cultural landscape sustainability in Borobudur area, *Procedia Environmental Sciences*, vol 28, pp. 567 - 577.

Friedel, M. Chewings, V. 2008. Refining regional - development strategies - using a systems approach. *Central Australian Tourism*. working paper 29. Desert knowledge crc.

Friedel, M. Chewings, V. 2008. Refining regional - development strategies - using a systems approach. *Central Australian Tourism*. working paper 29. Desert knowledge crc.

Hawkins, D. E., 2004. A protected areas ecotourism competitive cluster approach to catalyse biodiversity conservation and economic growth in Bulgaria, *Journal of Sustainable Tourism*, Vol 12, No 3, pp. 219-244.

Jafari, J. 2017. *Encyclopedia of Tourism*. USA: Routledge.

Lane, B. 2001, *Rural Tourism: Global overviews; Rural Tourism Management, Sustainable Management and Sustainable Practice*, Tilburg: Tilburg University Press.

Sugiarti, R. Ernawati, D. Birtles, A. 2015. The potential for developing ecologically sustainable rural tourism in Surakarta, Indonesia: a case study, *ASEAN Journal on Hospitality and Tourism*, vol2, no2. pp. 78-90.

Wood, Megan Epler. 2002, *Ecotourism, principles, practices & policies for sustainability*. UNEP

Bulatović, Dragan, 2017, Ecotourism and Ecology Accommodation, *ILIRIA International Review* 7(2), 9-22.

Daldrup, Ulrich, 2017, *Business Plan for an Eco Resort in Vietnam*, technology art science.

Taghvai, M. Hosseinekhan, H. (2018), *Tourism Development Planning Based on Futures Studies and Scenario Case Study: Yasouj*, *Journal of Tourism Planning and Development* Vol.6, No.23,4-6

References

Statistics Center of Iran. 2016, *Population and Housing Census*, <https://www.amar.org.ir>

Alwani, Syed Mahdi; Piroozbakht, Masoumeh. 2006, *Tourism Management Process*, First Edition, Ghazal Print, Cultural Research Office (in Persian).

Anabestani, Ali Akbar, Giah, Hassan, Javanshiri, Mehdi. 2018, Study and analysis of the effects of creating eco-tourism residences on the development of rural settlements in Radkan village of Chenaran city, *Spatial Planning*, Volume 8, Number 2, pp. 24-1 (in Persian).

Azmi, Aezh. 2020, *The role of futures research in the development of ecotourism resorts based on the Kermanshah 2020 super event*, the 5th National Congress of Iranian Historians (History of History, Civic Function, Employment and Entrepreneurship), Razi University (in Persian).

Bardolet, E., Sheldon, P. J. 2008. Tourism in Archipelagos Hawai'i and the Balearics. *Annals of Tourism Research*, Vol. 35, No. 4, pp. 900–923.

Bardolet, E., Sheldon, P. J. 2008. Tourism in Archipelagos Hawai'i and the Balearics. *Annals of Tourism Research*, Vol. 35, No. 4, pp. 900–923.

Boroujeh, Ashkan. 2012, *A Comparative Study of Ecotourism Resorts in Desert Areas from the Perspective of Sustainable Tourism Development*, Master Thesis in Tourism Management, Marketing Orientation, Allameh Tabatabaie University, Tehran, pp. 250-1-1 (in Persian).

Bozer Jamhari, Khadijeh. 1396, *Development of ecotourism resorts in the country, provinces and Ferdows city*, Regional Conference on Tourism Capacities of Ferdows city development, Ferdows University of Mashhad, pp. 17-1 (in Persian).

Burns, Peter M. 2006, *Introduction to Tourism Anthropology*, Hajar Hooshmandi Translation, First Edition, Cultural Heritage and Tourism Organization, Anthropology Research Institute (in Persian).

Drama, Andy; Moore, Allen. 1387, Sheriff's Translation, Mohsen; *Guide for Managers and Planners of Environmental Protection - Volume One: Introduction to Ecotourism*, Shokrollahzadeh, Ghadir, Danesh Publishing (in Persian).

- Fatimah, Titin.1991, The impacts of rural tourism initiatives on cultural landscape sustainability in Borobudur area, *Procedia Environmental Sciences*, vol 28, pp. 567 - 577.
- Fazeli, Mohammad; Salehi, Seyed Jafar. 2013, Gap of attitude, knowledge and environmental behavior of tourists, Gap of attitude, *knowledge and environmental behavior of tourists*, Volume 8, Number 22, pp. 168-142(in Persian).
- Friedel, M. Chewings, V. 2008. Refining regional - development strategies - using a systems approach. *Central Australian Tourism*. working paper 29. Desert knowledge crc.
- Friedel, M. Chewings, V.2008. Refining regional - development strategies - using a systems approach. *Central Australian Tourism*. working paper 29. Desert knowledge crc.
- Ghanbari, Yusuf; Kazemi, Zahra; Kazemi, Atefeh. 2017, Sustainable Tourism Development Planning with Emphasis on Ecological Homes Case Study of Hans Ward, *Physical Planning*, Volume 4, Number 2, pp. 109-93(in Persian).
- Hawkins, D. E., 2004. A protected areas ecotourism competitive cluster approach to catalyse biodiversity conservation and economic growth in Bulgaria, *Journal of Sustainable Tourism*, Vol 12, No 3, pp. 219-244.
- Hesam, Mehdi. 2019, Identifying barriers to the establishment and development of ecotourism resorts in rural areas of Guilan province, *Rural Research*, Volume 10, Number 3, pp. 559-546(in Persian).
- Homayoun, Mohammad Hadi; Ramoz, Idris, Doaei, Mehdi. 1396, *Assessment of economic, social, cultural and environmental impacts of eco-tourism resorts in Kerman province*, Kerman Chamber of Commerce, Industries and Mines(in Persian).
- Iran Tourism Organization, 2003, *Review of Tourism Development Policies and Programs in the Islamic Republic of Iran*, Publisher of Allameh Tabatabai University(in Persian).
- Jafari, J. 2017. Encyclopedia of Tourism. USA: Routledge.
- Khaledi, Shahriar; Salehian Badi, Saeed; Sidali, Mohsen. 2012, The position of desert ecotourism in the development of rural settlements (Case study: Matin Abad - Badrud tourist resort), *Regional Planning*, Volume 2, Number 8, pp. 103-93(in Persian).
- Lane, B. 2001, Rural Tourism: Global overviews; Rural Tourism Management, *Sustainable Management and Sustainable Practice*, Tilburg: Tilburge University Press.
- Movahed, Ali; Kohzadi, Salar. 2010, Analysis of Factors Affecting Tourism Development in Kurdistan Province Using the SWOT Model, *Journal of Research and Urban Planning*, Volume 1, Number 2, pp. 102-85(in Persian).
- Papli Yazdi, Mohammad Hussein; Saghaei, Mohsen. 2006, *Tourism (Nature and Concepts)*, First Edition, Samat Publications(in Persian).
- Regular Ismailpour, Ali; Ramezani, Elham; Nemat, Nona. 2016, *A Look at Sustainable Architecture in Indigenous Settlements (Case Study: Riab Village)*, Fifth National Conference on Sustainable Development in Geography and Planning, Architecture and Urban Planning, Tehran, Center for Sustainable Development Strategies - Institute of Higher Education Mehr Arvand(in Persian).
- Rezvani, Mohammad Reza; Azizi, Soraya. 2018, *The Impact of Ecotourism Resorts on Rural Development*, Proceedings of the Second National Conference on the Perspective of Sustainable Rural Development of Iran, Kharazmi University, pp. 9-1(in Persian).
- Right Pen, Mehdi; Amiri, Shahram; Molaei, Ahmad Reza; Khalil Moghadam, Bijan. 2013, Measuring the feasibility of participation in the management of desert habitats using smart method (Case study: Matin Abad desert habitat), *New Attitudes in Human Geography*, Volume 5, Number 3, pp. 80-71(in Persian).
- Salehpour, Marjan. 1396, *A Study of Ecotourism Residence and its Characteristics as a Sustainable Residence*, Fourth International Conference on New Technologies in Civil Engineering, Architecture and Urban Planning, Tehran, Salehan University(in Persian).
- Soltani, Seyed Mohsen et al., 2012, Investigating the effective factors on the feeling of security of foreign tourists in Isfahan, *Strategic Research on Security and Social Order*, Volume Number 1, pp. 58-39(in Persian).
- Sugiarti , R. Ernawati , D. Birtles , A.2015. The potential for developing ecologically sustainable rural tourism in Surakarta, Indonesia: a case study, *ASEAN Journal on Hospitality and Tourism*, vol2, no2. pp. 78-90.
- Tavaklan, Ali; Arbitration; ITec. 2017, *ecotourism resorts an opportunity for sustainable development Case study: Ecotourism capacities of East Azerbaijan province*, International Conference on New Research in Civil Engineering, Architecture, Urban Management and Environment, Karaj, Shahriar Higher Education Institute(in Persian).
- Wood, Megan Epler.2002, *Ecotourism, principles, practices & policies for sustainability*. UNEP

- Bulatović, Dragan, 2017, Ecotourism and Ecolodge Accommodation, *ILIRIA International Review* 7(2), 9-22.
- Daldrup, Ulrich, 2017, Business Plan for an Eco Resort in Vietnam, technology art science.
- Ebrahimi, Farahnaz, 2019, Sustainable Development of Ecotourism in Chaharmahal and Bakhtiari Province, Iran, a Scenario Study, *Journal of Tourism & Hospitality Research*, Vol. 6, No 3, Pp. 5-22.
- Taghvai, M. Hosseinekhah, H. (2018), Tourism Development Planning Based on Futures Studies and Scenario Case Study: Yasouj, *Journal of Tourism Planning and Development* Vol.6, No.23, 4-6
- Rabbani, Razieh, 2017, Investigating the potentials of ecotourism resorts in the development of third generation tourism, Case study: Ecotourism resorts in Isfahan province. Master Thesis of the Faculty of Higher Arts and Entrepreneurship Research. University of Esfahan (in Persian).
- Rostam Pisheh, Maryam; Nasirsalami, Seyed Mohammad Reza; Tizgalam Zanozi, Saeed, ۲۰۱۸, Comparative evaluation and physical analysis of the physical structure of ecotourism resorts (Case study: Ecotourism resorts of Telarkhaneh Bordbar and Dilmai Gasht; Guilan province), *Physical Development Planning*, Volume 4, Number ۲, pp. 111-132. (in Persian).
- Sadin, Hussein; Portaheri, Mehdi, 2019, Life cycle assessment of ecotourism resorts studied: Turkmen Sahara region of Golestan province, space planning and planning (teacher of humanities), Volume ۲۴, Number 3, pp. 201-229 (in Persian).
- Sajasi Gheidari et al., 2018, Responsible businesses: Assessing the level of environmental responsibility of ecotourism resort owners Case study: Khorasan Razavi, *Tourism Planning and Development*, Volume ۸, Number 31, pp. 115-132 (in Persian).
- Kazemian, Sadegh; Malekzadeh, Gholamreza; Farahi, Mohammad Mehdi, Khorakian, Alireza, ۲۰۱۹, Discovering the components of social responsibility of managers of ecotourism resorts in Iran, *Social Studies in Tourism*, Volume 8, Number 16, pp. 145-168. (in Persian).

How to Cite:

Tolabi, F., Azmi, A., & Moradi, O. A. (2022). Analysis of effective factors on the construction of eco-tourism resorts in Goodarzi district of Boroujerd city. *Geographical Engineering of Territory*, 6(2), 429-447.

ارجاع به این مقاله:

طولابی، فرزانه، عزمی، آئیژ و مرادی، امید علی. (۱۴۰۱). تحلیل عوامل موثر بر احداث اقامتگاه‌های بوم‌گردی در دهستان گودرزی شهرستان بروجرد. *مهندسی جغرافیایی سرزمین*، ۶(۲)، ۴۲۹-۴۴۷.